

El Trencalòs celebra els 20 anys del seu retorn als Alps

Marie Zimmermann

El desconeixement profund del trencalòs i del seu estil de vida, així com un excessiu lligam als mites i a les faules, van conduir a la desaparició de l'espècie als Alps al començament del segle XX. La seva envergadura impressionant, el seu iris envoltat d'un cercle vermell així com el color vermellós ataronjat del seu pit van fer d'ell, en la imaginació popular, un dimoni dels aires que atacava als ramats, s'emportava als nens i es banyava després en la sang de les seves víctimes. A aquestes persecucions cal afegir la modificació de la ramaderia, l'ús d'esquers emmetzinats i la cobdícia dels col·leccionistes dels museus i dels zoològics.

"En la imaginació popular el trencalòs era un dimoni dels aires que atacava als ramats, s'emportava als nens i es banyava després en la sang de les seves víctimes."

El 1972 va prendre forma l'idea de reintroduir l'espècie als Alps a partir d'ocells capturats a la natura a Àsia, però aquest mètode fou abandonat.

El 1978, estimulats per la reproducció reeixida del trencalòs al zoo Alpí d'Innsbruck (Àustria), un grup d'investigadors de tots els països alpins llença un projecte internacional de reintroducció del trencalòs als Alps, amb la participació del World Wildlife Fund, la Unió Internacional de la Conservació de la Natura (UICN) i la Societat Zoològica de Frankfurt. El 1985, s'adopta el mètode de reintroducció proposat pels austríacs, que consisteix a alliberar els joves nascuts als centres de reproducció.

Els primers trencalossos son alliberats el 1986 a la vall austríaca de Rauris. Un segon lloc de reintroducció s'endega l'any següent a l'Alta Savoia, a França. El parc nacional Engadine acull el tercer lloc d'alliberament el 1991. El 1993 el parc nacional de Mercantour i el parc nacional Alpi Marittime son també triats com a llocs de reintroducció, alternativament un any cadascun. Finalment, el darrer lloc d'alliberament de trencalossos fou triat dins el parc nacional de Stelvio, al 2000. En total 144 ocells han estat alliberats entre 1986 i el 2006.

El 1997 ofereix una gran recompensa a tots aquests anys d'esforç, amb el naixement del primer jove trencalòs en llibertat després de la desaparició de l'espècie un segle abans. El 2006 ja hi han 9 parelles reproductores als Alps, que han donat lloc al naixement de 33 joves al llarg de diverses temporades, repartits en 2 nuclis de població als Alps occidentals nord i als Alps centrals. D'altres parelles són ara mateix en procés d'instal·lació.

"La propra dimensió del projecte es posar en relació les poblacions de trencalòs a l'eix Pirineus - Massís Central - Alps - Còrsega"

En el marc del programa de reintroducció alpina, la població ha d'augmentar ràpidament de forma imperativa per tal d'adquirir progressivament uns efectius i un equilibri demogràfic viables que permetin el manteniment futur de la població sense necessitat de reintroduir més ocells. És indispensable, doncs, que la taxa de mortalitat dels adults, però també la dels joves, sigui la més baixa possible i que, paral·lelament, la productivitat de les parelles sigui elevada car, fins i tot en situacions favorables, els efectius del trencalòs només augmenten amb una extremada lentitud. Els actors de la protecció del trencalòs als Alps actuen, doncs, per a lluitar contra les causes de mortalitat per col·lisió, caça furtiva o enverinament, i per a limitar les fonts de molèsties als llocs de nidificació.

L'objectiu és l'obtenció d'una població autònoma, el creixement de les parelles reproductores i de l'àrea de distribució del trencalòs als Alps. La propra dimensió del projecte es posar en relació les poblacions ja existents (eix Pirineus - Massís Central - Alps - Còrsega).

El trencalòs en xifres als Alps		
Desaparició	Darrera reproducció	1910
	Probable darrera observació	1930
Reintroducció	Primer alliberament	1986
	Ocells alliberats de 1986 à 2006	144
Reproducció	Primer naixement a la natura	1997
	Parelles reproductores el 2006	9
	Joves que han arribat a volar 1997 à 2006	33
Mortalitat	Casos coneguts d'origen antròpic (tir, col·lisió...)	18
Població	Individus	100-120

Per a saber-ne més... A la web www.gypaete-barbu.com podeu fer el seguiment en directe de la reproducció en captivitat de l'únic centre de cria de trencalòs que hi ha a França.

Així mateix, a la població de Sallanches hi ha el *Centre de la Nature Montagnarde* (www.rubinsnature.asso.fr), un centre d'interpretació que ofereix recursos per a conèixer el trencalòs i els ecosistemes alpins.

Marie Zimmermann, Asters
www.gypaete-barbu.com